

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám
On-line verzió: ISSN 2062-3690
[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Különböző közegben végzett progresszív balance tréning hatékonyságának vizsgálata nyugdíjasok körében

Miszory Erika Viktória^{1,2}, Járomi Melinda Dr.³, Pakai Annamária⁴

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

²Honvédség Egészségügyi Központ Hévízi Mozgásszervi Rehabilitációs Intézet, Hévíz

³Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet, Pécs

⁴Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Ápolástudományi, Alapozó Egészségtudományi és Védőnői Intézet, Szombathely

Kulcsszavak: egyensúlyfejlesztés; idősek; mozgásterápia; talajtorna, vízi torna

Bevezetés:

Az egészségügyi ellátás javulása az egész világon a várható élettartam növekedését vontta maga után, amely a születési szám csökkenésével párhuzamosan az idős korosztály arányának a növekedését eredményezte. Az öregedés számos anatómiai és fiziológiai változással jár, mint például az izomerő gyengülése, az elesések számának emelkedése, vagy a csontsűrűség csökkenése. A 65 év felettiak 30%-a évente egyszer legalább elesik, amely után 20%-uk orvosi ellátásra szorul. A magas mortalitási arány mellett egyéb káros hatása is van az elesésnek, mint például a mobilitás korlátozottsága, a fogyatékoság, a társadalmi elszigeteltség, a bizonytalanság és a félelem, ezért a prioritás az esések gyakoriságának csökkentése lenne, aminek hatásai megmutatkoznának az egészségügyi költségeken, és a betegek életminőségén is.

Célkitűzés:

Célunk volt megvizsgálni és összehasonlítani egy progresszív, vízben és talajon végzett egyensúlyfejlesztő mozgásprogram hatékonyságát nyugdíjasok körében.

Módszer:

A kvantitatív, prospektív kutatásunkat Zalaegerszegen végeztük el 2018-ban. A betegtoborzás internetes toborzás útján történt. Beválasztási kritérium: 60 év feletti nyugdíjas, megfelelő kooperációs készség, legalább 1 elesés, vagy eleséstől való félelem az elmúlt egy év során. Kizárási kritérium volt a súlyos vestibuláris, auditív és vizuális zavarok, önálló járástávolság <10m, instabil cardiopulmonális betegség, vizelet és széklet inkontinencia, lázas állapot, kifejezett varicositas, fertőző megbetegedések, csonttörés az elmúlt 1 évben, operatív beavatkozás az elmúlt fél év során. A kutatásban résztvevő betegeket (n=20) véletlenszerű módon, mechanikai mintavétellel, 1:1 arányban 2 csoportba osztottuk: vízi tornát (9 nő, 1 férfi, átlagéletkor: 64,7±6,15 év) és talajtornát (10 nő, átlagéletkor:64,7±3,02 év) végző csoportba. A vízi torna indifferens hőfokú vízben és 140 cm vízmélységben történt. Mindkét csoport tagjai 3 hónapon keresztül, heti három alkalommal, 60 percen át végeztek gyógytornász irányítása mellett multi komponensű, progresszív balance tréninget. Mindkét csoport 5 perces általános bemelegítő részt követően 15 perc időtartamban a törzs,- a felső és alsó végtagi izomzat erősítését célzó gyakorlatsort végzett, majd 30 perc egyensúly tréning következett - különböző balance eszközök felhasználásával és testhelyzetek változtatásával. Levezetésként 10 perces stretching és levezető gyakorlatsorral zárult a mozgásprogram. A progressziót az ismétlésszám emelése és az alkalmazott eszközök (instabil alátámasztási felszín, stb.) jelentették. A torna során a gyógytornász Borg skála alapján ellenőrizte a résztvevők megterhelésének mértékét – mely 12-14-es értékig volt megfelelő a 20-as skálán. A program kezdetén és végén felmértük az antropometriai adatokat, a Berg Balance skála (BBS), Timed Up and Go (TUG), Standing Balance (SB) teszteket. Adatelemzéshez leíró statisztikát (átlag, szórás, relatív gyakoriság) és kétmintás páros t-próbát alkalmaztunk. A statisztikai adatok elemzését az IBM SPSS Statistics Version 22 programmal végeztük el. Az eredményeket $p < 0,05$ mellett tekintettük szignifikánsnak.

Eredmények:

A vízi csoport átlagos BMI értéke a program végére szignifikánsan csökkent ($p=0,0229$). A BBS pontszámok alapján a vízi és a szárazföldi csoporton belül egyaránt jelentős javulás volt mérhető a tornák hatására ($p<0,001$), de a két csoport között szignifikáns eltérés nem

mutatkozott ($p=0,29$). A vízi csoportban a TUG teszt eredménye szignifikáns ($p=0,0015$) fejlődést mutatott, 31,19%-kal gyorsabban hajtották végre a feladatot. A talajtornát végző csoport körében egyaránt erős szignifikancia mutatkozott ($p=0,0011$), 22,66%-kal csökkent a teszt elvégzéséhez szükséges idő. A két csoport között nem mutatkozott szignifikáns különbség ($p=0,41$). A statikus egyensúlyt mérő SB tesztnél a két csoportot összehasonlítva a talajtornát végző csoportban volt megfigyelhető nagyobb arányú javulás a két végtag esetében ($p>0,05$), de számottevő különbség nem mutatkozott a csoportokon belül ($p>0,05$), és a csoportok között sem ($p>0,05$).

Következtetés:

A vízi környezet egy biztonságos és hatékony közeg az idősök fizikai állapotának javításához, mert számos krónikus mozgásszervi rendellenesség esetén is nemcsak, hogy könnyedebb mozgást tesz lehetővé, de ajánlott is. Ezzel szemben a talajon végzett torna előnye, hogy jobban hasonlít a mindennapi élet körülményeihez. Az eredmények alapján elmondható, hogy a különböző közegben végzett mozgásprogramok hatékonyak az egyensúlyfejlesztés szempontjából, függetlenül az alkalmazott közegtől.